

Особливості формування інвестиційних ресурсів Волинської області в умовах руху іноземного капіталу

Розглянуто теоретичні основи формування інвестиційних ресурсів регіону. Досліджено джерела формування інвестиційних ресурсів Волинської області. Визначено фактори, які впливають на потік іноземного капіталу в регіоні. Обґрунтовано необхідність розробки комплексної регіональної стратегії залучення іноземних інвестицій.

Ключові слова: інвестиційні ресурси, іноземний капітал, інвестиційна привабливість, інвестиційна діяльність, регіональна стратегія.

Забезпеченість високого рівня розвитку суспільства, вихід на нові ресурсні, збутові ринки, зміцнення конкурентних переваг продукції вітчизняного походження, потребує розробки та ухвалення нових стратегій розвитку окремих регіонів, та країни в цілому. Ключовими в даному аспекті є розробка стратегій економічного, соціального та правового росту. Невід'ємною частиною економічного росту виступає інвестиційна складова, яка трактується як процес формування та використання інвестиційних ресурсів, пошук та залучення інвесторів у регіон, мотивація та стимулювання припливу іноземних інвестицій у країну.

Як відомо, кожна держава складається з певної кількості регіональних утворень, що різняться за галузевою структурою і своїм місцем у виробництві додаткового продукту держави. Ці особливості суттєво впливають на рівень споживання та заощадження, розвиток економіки регіону, його інвестиційний потенціал та можливості й пріоритети формування інвестиційних ресурсів.

Сьогодні фінансові можливості регіонів обмежені, що зумовлено недостатнім обсягом бюджетних коштів, низьким рівнем оплати праці, що знижує заощадження, дорогими кредитними ресурсами, які пропонуються банківською сферою. В сьогоденній економічній ситуації в країні регіонам належить важлива роль залучення іноземних інвестицій. Ефективно спожиті іноземні кошти можуть мати важливе значення у вирішенні регіональних та структурних проблем. Дані аспекти й зумовили актуальність вивчення процесу формування інвестиційних ресурсів в умовах переміщення капіталів з-за кордону.

Регіональні аспекти іноземного інвестування в сучасних умовах досліджуються в працях П.Ю. Курмаєвої, В.С. Марцишина, І.М. Крупки, І.Л. Сазонця, М.Ф. Іванова, В.Є. Момота, В.С. Будкіна, І.М. Школи, А.Ф. Мельника, М.С. Гамова та ін. Вагомим є внесок науковців у сферу дослідження формування інвестиційних ресурсів на територіях пріоритетного розвитку та спеціальних економічних зон, що мали місце в роботах Р.А. Слав'юка, Б.І. Адамова. Проблеми іноземного інвестування розглядалися у працях Л.О. Шинкарук, Н.А. Малімон та ін. Також реальний стан залучення іноземного капіталу на Волинь декларується органами місцевої влади. Проте, незважаючи на наявність певного наукового внеску у механізм формування інвестиційних ресурсів, залишається малодослідженою сфера реальних перешкод та переваг входження іноземних капіталів в економічну систему регіону та недостатньо проведено аналіз сучасного стану іноземного інвестування в області.

Мета дослідження полягає в аналізі та оцінці процесу формування інвестиційних ресурсів у Волинській області в умовах глобалізаційних та міжнародних потоків капіталу. З метою вивчення особливостей іноземного інвестування в області необхідно: дослідити надходження іноземних інвестицій в економіку області; вивчити аспекти інвестиційної привабливості регіону; проаналізувати галузеву структуру іноземних інвестицій на Волині; обґрунтувати передумови іноземного інвестування в області.

Наявність інвестиційних ресурсів є необхідною умовою здійснення інвестиційної діяльності в державі та окремому регіональному утворенні, що являє собою сукупність практичних дій юридичних осіб, держави та окремих громадян щодо реалізації інвестицій.

Інвестиційна діяльність – це комплекс заходів і дій фізичних осіб, юридичних осіб та держави, спрямованих на вкладення власних і позичених коштів з метою отримання прибутку [1].

На нашу думку, інвестиційна діяльність – це процес, який передбачає спрямування вільних обігових коштів, необоротних активів, заощаджень у подальший обіг, з метою примноження їх кількості та забезпечення економічного росту, і ототожнюється з поняттям інвестування, яке на думку У.Ф. Шарпа, розглядається як вкладення коштів у будь-які активи з метою подальшого отримання прибутку [2].

Слід зазначити, що механізм формування інвестиційних ресурсів є важливою складовою не тільки інвестиційної, але й фінансової стратегії на будь-якому рівні господарювання. Усі напрями та форми інвестиційної діяльності здійснюються за рахунок інвестиційних ресурсів.

На наш погляд, узагальнене визначення, що, зокрема, дають В.Я. Шевчук та П.С. Рогожин, є найбільш прийнятним для формулювання сутності категорії «інвестиційні ресурси». Згідно з думкою вищезазначених вчених інвестиційні ресурси – це економічні ресурси, які перебувають у тій чи іншій формі (матеріальній, нематеріальній, фінансовій) і можуть бути вкладені в той чи інший інвестиційний об'єкт для досягнення мети інвестування [3].

Важливим у даному дослідженні є вивчення природи формування інвестиційних ресурсів регіону, оскільки збільшення обсягу інвестування, консолідація всіх джерел інвестиційної діяльності та активізація інвестиційних процесів у регіонах є першочерговими напрямками, що дозволять посилити економічну самостійність та забезпечать стабільний розвиток регіонів.

Значним потенційним внутрішнім джерелом інвестиційних ресурсів регіону є заощадження населення. Як показує світовий досвід, якщо їх частка становить не менше як 12–14% валового внутрішнього продукту, то вони суттєво впливають на темпи економічного росту в країні [4]. Наприклад, високих темпів зростання в 60–80 рр. ХХ ст. досягли країни з найвищою часткою заощаджень в особистих доходах: Японія – до 20%, ФРН, Франція, Італія – 11–12% [5].

Економісти стверджують, що заощадження взагалі не мали б значення, якби не перетворювались на капітал і не спрямовувались на розвиток економіки. В сучасних умовах, окрім заощаджень населення, до перших слід відносити заощадження фірм, держави, іноземних суб'єктів. Розглядаючи заощадження регіону, необхідно до їх складу відносити кошти населення, що не повністю споживаються, прибуток підприємства, кошти органів місцевого самоврядування, що залишаються в їх розпорядженні, після виконання плану видатків, обсяги яких передбачено у бюджеті відповідного року.

Трансформація заощаджень в інвестиційні ресурси має дві форми. Перша з них передбачає прямий процес інвестування (коли будь-яка фізична чи юридична особа, спрямовує свої вільні кошти у будь-яку сферу економічної діяльності з метою отримання прибутків). Іншою формою трансформації є опосередковане інвестування. Його особливість полягає в тому, що між власником заощаджень та інвестором немає прямих зв'язків, між ними постійно перебуває посередник. Основна місія посередника полягає в акумулюванні у себе ресурсів, що пропонуються на ринку первинними заощадниками, а потім їх продажу первинним інвесторам. Посередниками на ринку грошей виступають банківські та небанківські фінансово-кредитні інститути. Головне їх завдання полягає у подоланні невідповідності між надлишками грошей в одних сферах та їх нестачею в інших. Якщо розглядати заощадження підприємств, які не споживаються, а спрямовуються в інвестиційний процес, слід ототожнювати поняття «первинний заощадник» із поняттям «первинний інвестор», під якими розуміємо підприємство в особі його власників (власника, для неакціонерної форми підприємств).

В сучасному економічному середовищі країни, небанківські фінансові інститути не набули успішного розвитку. В першу чергу, це пояснюється недосконалістю законодавчої бази, недовірою з боку населення розміщувати у них свої грошові активи, недостатнім рівнем розвитку фінансового ринку, нерозвиненістю біржової діяльності, відсутністю державної підтримки та стимулювання розвитку таких форм небанківських інститутів, як недержавні пенсійні фонди, інвестиційні компанії, ломбарди, довірчі товариства, що набули величезного розквіту у країнах Європейського Союзу. Хоча як що розглядати страховий бізнес, необхідно відзначити загальне збільшення страхових компаній в Україні, що мало місце завдяки приходу іноземних капіталів у цю сферу діяльності (РОСНО-Allianz (Росія); ALIGO AIG LIFE (США) та ін.). Досліджуючи вплив банківської системи на формування інвестиційних ресурсів регіону, потрібно відзначити зростання частки кредитних ресурсів, що спрямовуються в інвестиційну сферу з метою отримання прибутків. Насичення кредитного ринку банківськими установами в сучасних умовах у подальшому передбачає загострення конкурентних переваг та можливості здешевлення кредитів, що відіграє важливу роль в активізації інвестиційних процесів у державі та окремих регіональних угруповань, особливо в умовах гострої нестачі власних заощаджень підприємницьких структур.

Розвиток ринкових відносин, глобалізаційні процеси, що відбуваються в кожній країні, євроінтеграційні спрямування економіки країни виводять на перший план такий вид джерела формування інвестиційних ресурсів, як іноземний капітал. Іноземний капітал у вузькому розумінні означає кошти в матеріальній та нематеріальній формах, що надходять з-за кордону, і їх власниками є іноземні особи, які не мають вітчизняного громадянства і здійснюють інвестиційну діяльність винятково для задоволення економічних вигод.

Іноземні інвестиції є більш вигідними порівняно із внутрішніми інвестиціями, оскільки забезпечують більшу прибутковість на вкладений капітал, надають реальну можливість модернізувати виробництво, реалізувати закупівлю сучасних засобів виробництва на світових ринках, започаткувати нові методи і схеми управління підприємством, залучити нові технології, розробити сучасні нові технології, здійснювати сучасні маркетингові дослідження, підняти рівень зайнятості населення. Тому питання створення сприятливої інвестиційної сфери в Україні та окремих регіонах є актуальним.

Згідно з даними Державного комітету статистики розподіл іноземних інвестицій у регіонах України є нерівномірним. У Києві, де на кожного мешканця припадає

2,8 тис. дол. інвестицій. На другому місці – Дніпропетровська область (692 дол. на особу). Високі показники мають ще п'ять областей – Харківська, Донецька, Київська. Волинська та Запорізька. Серед аутсайдерів: Вінницька – 69 дол. на одного мешканця, Кіровоградська – 51 дол., Тернопільська і Чернівецька області – 41 дол. [6].

Основною перешкодою нерівномірного розподілу іноземних інвестицій можна вважати незадовільний інвестиційний клімат, під яким розуміємо сукупність економічних, соціальних, правових, природних, трудових умов, що є прийнятними з позицій інвестора і впливають на реальний стан інвестиційних процесів у регіоні.

Вагомі зрушення в залученні іноземного капіталу спостерігаються у Волинській області, яка на 1 січня 2007 р. отримала найбільший приріст іноземних інвестицій на одну особу населення 246,7%, або 265,4 дол., і за даними Волинської облдержадміністрації вже за станом на 1 липня 2007 р. обсяг іноземних інвестицій на одного мешканця становив 331,8 дол. (табл. 1). Основними перевагами Волинської області можна назвати вдале географічне розташування, наявність величезного ресурсного потенціалу (родючих земель, лісового комплексу, розвіданих газових родовищ, висококваліфікованих трудових ресурсів), розвинену ринкову інфраструктуру, недостатньо використаний інвестиційний потенціал. Промисловість регіону на 1 липня 2007 р. налічувала 160 великих підприємств, понад 4,7 тис. малих підприємств, 235 спільних підприємств, створених за участю ділових кіл з 30 країн світу [7].

Волинь демонструє темпи приросту промислового виробництва починаючи з 1997 р., зокрема, у 2002 р. – 11,9%, 2003 р. – 22,2%, 2004 р. – 22,5%, 2005 р. – 21,9%, 2006 р. – 19,2 % та на 32,9% вище впродовж січня–серпня 2007 р. порівняно з відповідним періодом 2006 р. Зростання промислового виробництва пояснюється зростанням обсягів інвестування, покращенням соціальних умов населення, ефективною політикою стимулювання економічного росту в регіоні.

Таблиця 1

Показники інвестиційної діяльності у Волинській області*

Показник	2003 р. (на кінець року)	2004 р. (на кінець року)	2005 р. (на кінець року)	2006 р. (на кінець року)	I півріччя 2007 р. (1.01.2007)
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	727,3	1064,0	1185,6	1893,3	2882,0
% до попереднього року	111,4	126,9	92,0	137,9	142,7
У розрахунку на одну особу, грн..	693,4	1019,0	1140,1	1774,6	2760,5
Кількість наявного населення, млн. осіб (на кінець року)	1,0488	1,0448	1,0404	1,038	1,044-
Прямі іноземні інвестиції, млн. дол. США	86,8	97,7	111,9	275,1	346,5
У розрахунку на одну особу, дол.. США	82,8	93,6	107,6	265,4	331,8
Приріст прямих іноземних інвестицій, млн. дол. США	32,8	10,9	14,2	163,2	71,4
У розрахунку на одну особу, дол. США	31,2	10,4	13,6	157,2	68,4

* <http://www.ekonomika.voladm.gov.ua>.

Інвестиційна діяльність протягом 2000-2006 рр. була націлена на зростання обсягів основного капіталу підприємницьких структур.

На кожного мешканця області, за даними таблиці 1, за станом на 1 липня 2007 р. припадало 2760,5 грн. інвестиційних вкладень в основний капітал. Даний показник показує домінуючі темпи зростання, оскільки становить 155,5% аналогічного показника, що мав місце за станом на 1 січня 2007 р. Значного зростання обсягів інвестицій в основний капітал досягнуто у м. Володимирі–Волинському, Горохівському, Шацькому, Ківерцівському та Володимир–Волинському районах.

Найбільшу частку капітальних інвестицій, як видно з таблиці 2, становлять інвестиції в основний капітал. Згідно із статистичними даними найбільша частка основного капіталу профінансована у промисловості. За станом на кінець 2006 р. 46,7% (858,3 млн. грн.) інвестицій було спрямовано у промисловий сектор економіки, з них 31,9% – на нове будівництво підприємницьких та інших структур. Інша частка інвестицій (68,1%) спрямовувалась на модернізацію та переоснащення діючих будівель, споруд підприємств. За результатами господарської діяльності області протягом дев'ять місяців 2007 р. господарські структури зуміли покращити показники інвестиційної діяльності, в т. ч. збільшити основний капітал на 1688,6 млн. грн., майже половину інвестицій отримала промисловість, у т. ч. переробна – 34,1% від обсягу інвестицій промислового сектора. 174,288 млн. грн. було вкладено у транспортний комплекс області, 321,816 млн. грн. отримала сфера, що проводить операції з нерухомим майном, орендою, наданням інжинірингових та інших послуг підприємцям.

Основними джерелами фінансування інвестицій в основний капітал у Волинській області у 2006 р. були власні кошти підприємств та організацій, які становили 805,7 млн. грн., або 43,8 % інвестиційних ресурсів. Другу позицію посіли кредити банків – 286,2 млн. грн., третє місце належало коштам іноземного походження. Інвестування в основний капітал, лише на 11,0% було профінансовано за рахунок іноземного капіталу, що свідчить позитивні тенденції нарощення обсягів внутрішніх інвестиційних ресурсів регіону. Частка іноземного капіталу в структурі інвестиційних ресурсів, що спрямовуються на фінансування основного капіталу, починає зростати з 2003 р. (табл. 3)

Важливо відзначити, що в останні роки чільне місце у формуванні інвестиційних ресурсів належить кредитам та позикам. Так, збільшення їх частки із 13,5% у 2005 р. до 15,6% у 2006 р. свідчить про активність та успішність інвестиційних процесів. Зазвичай високі відсоткові ставки за кредитами є тим фактором, що відлякує інвестора залучати цей вид джерела до процесу інвестування, остерігаючись непередбачених змін із дохідністю інвестиційного проекту, що в майбутньому може призвести до неплатоспроможності. Але, як показують дані, використання кредитів зростає, а той факт, що інвестиційні проекти є процвітаючими, підтверджується. З іншого боку ефективна інвестиційна діяльність є індикатором залучення у регіон іноземних капіталів, розміри яких в економіці Волинської області мають тенденцію до швидкого зростання. Динаміка надходжень прямих іноземних інвестицій у Волинську область показана на рисунку 1.

2006 р. у загальних показниках інвестиційних надходжень в економіку регіону можна охарактеризувати як переломний. Надходження прямих іноземних інвестицій зростають більш як у 10 разів щодо попереднього року. У 2006 р. іноземний капітал був спрямований у 20 підприємницьких структур та одну фінансову установу (УніКредит Банк ТзОВ, що має 100% -й італійський капітал).

Таблиця 2

Склад та структура інвестицій у Волинській області (показники подані за станом на кінець періоду)*

Показники інвестиційної діяльності	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	За станом на 1.10. 2007 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	За 9 місяці 2007 р.
	Млн. грн.					% до загального обсягу				
Капітальні інвестиції, в т. ч.:	821,1	1244,4	1353,9	2409,4	4298,5	100	100	100	100	100
– інвестиції в основний капітал	727,3	1064	1185,6	1839,3	3527,9	88,6	85,5	87,6	76,3	82,1
Придбання інших необоротних матеріальних активів	13,8	23,1	33,2	32,4	59,6	1,7	1,9	2,5	1,3	1,4
Витрати на поліпшення об'єкта інвестування	70,5	146,6	122,5	251,2	405,6	8,6	11,8	9,0	10,4	9,4
Інвестиції в нематеріальні активи	4,6	6	6	281	295,2	0,6	0,5	0,4	11,7	6,9
Витрати на формування основного стада	4,9	4,7	5,7	5,5	10,2	0,6	0,4	0,4	0,2	0,2

* Офіційний WEB-сайт обласного управління статистики. – <http://www.vous.in.lutsk.ua/>

Таблиця 3

Інвестиції в основний капітал з урахуванням джерел фінансування
(показники подані за станом на кінець періоду у зростаючому підсумку)

Види джерел	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.
	Млн. грн.				% до загального обсягу			
Всього	727,3	1064,0	1185,6	1839,3	100	100	100	100
Кошти державного бюджету	54,8	94,9	90,0	188,3	7,5	8,9	7,6	10,2
Кошти місцевих бюджетів	28,4	52,6	42,8	78,9	3,9	4,9	3,6	4,3
Власні кошти підприємств та організацій	478,8	640,1	598,4	805,7	65,8	60,2	50,5	43,8
Кошти іноземних інвесторів	38,2	37,1	90,4	202,4	5,3	3,5	7,6	11,0
Кошти населення на індивідуальне житлове будівництво	66,5	87,5	96,8	142,2	9,1	8,2	8,2	7,7
Кредити банків та інші позики	30,9	88,5	160,6	286,2	4,3	8,3	13,5	15,6
Інші джерела фінансування	19,2	63,3	106,6	135,6	4,1	6,0	9,0	7,4

* Статистичний щорічник Волинь –2006. – С. 162.

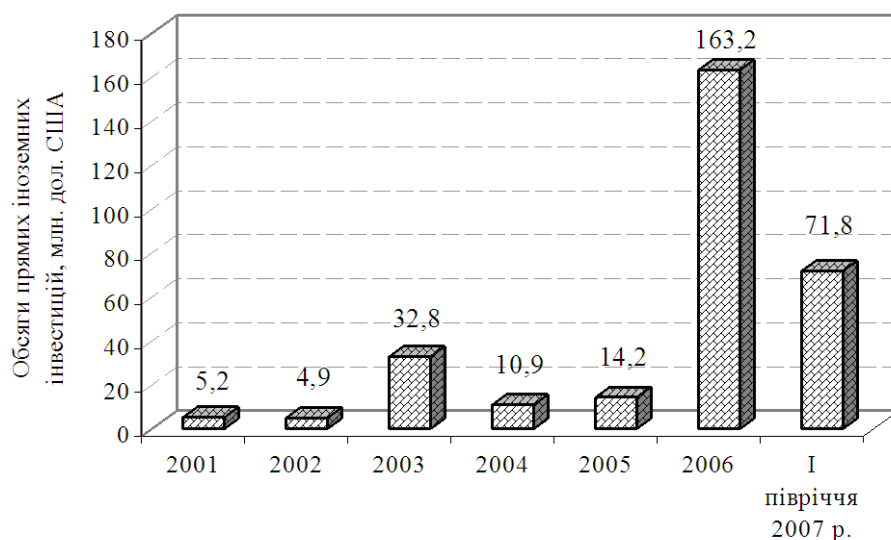

Рис. 1. Динаміка залучення прямих іноземних інвестицій в економіку області за станом на кінець періоду [6].

Надходження іноземних інвестицій у розрізі секторів економіки можна побачити з допомогою рисунку 2.

Як показують дані, найбільшу частку іноземного капіталу інвестовано в промисловий сектор області (понад 190,6 млн. дол. США). Найбільша частина іноземних інвестицій промисловості зосереджена у переробній промисловості (49,99%) та у машинобудуванні (34,47%). Незначна частка іноземного капіталу концентрується у харчовій та хімічній промисловості – відповідно 4,41% та 1,48%. Як бачимо, іноземних інвесторів більше цікавлять галузі, що характеризуються високою матеріаломісткістю продукції.

Галузева структура прямих іноземних інвестицій за період 1993-2006 рр. свідчить, що найбільш привабливими для іноземних бізнесменів є об'єкти виробничої сфери (машинобудування, деревообробка, харчова та хімічна галузі), питома вага яких становить 63,4%. Близько 24% від сукупного обсягу зовнішніх інвестицій було спрямовано на розвиток банківської сфери, а саме для формування статутного фонду УніКредит Банку ТзОВ (Україна). Майже 7% надходжень з-за кордону були використані для налагодження торгово-посередницької діяльності, а також надання різноманітних послуг, у тому числі транспортних. На останньому місці за розмірами залучених інвестицій перебувають сільськогосподарські підприємства (0,1%), що входять у структуру підприємств інших сфер діяльності.

Серед найважливіших інвестиційних проектів 2006 р., що успішно здійснювалися в області, слід відзначити перш за все Луцький автомобільний завод, що входить до складу корпорації «Богдан». Згідно з цим проектом створюються нові виробничі потужності для випуску до 1,5 тис. середніх, великих, надвеликих автобусів та тролейбусів на рік. Інвестором виступила приватна компанія з обмеженою відповідальністю SV Motors LTD (Сполучене Королівство Великобританії та Північної Ірландії) – залучено 28,2 млн. дол. США, у січні-лютому 2007 року внесено додатково 56,4 млн. дол. США.

До важливих інвестиційних проектів 2006 р. слід віднести будівництво заводу «Кромберг і Шуберт», який виробляє бортові кабельні мережі до легкових автомобілів концерну «Даймлер Крайслер АГ» (Німеччина). Для реалізації цього проекту було залучено 4,0 млн. євро прямих іноземних інвестицій. У 2007 р. надійшло ще 0,689 млн. дол. США.

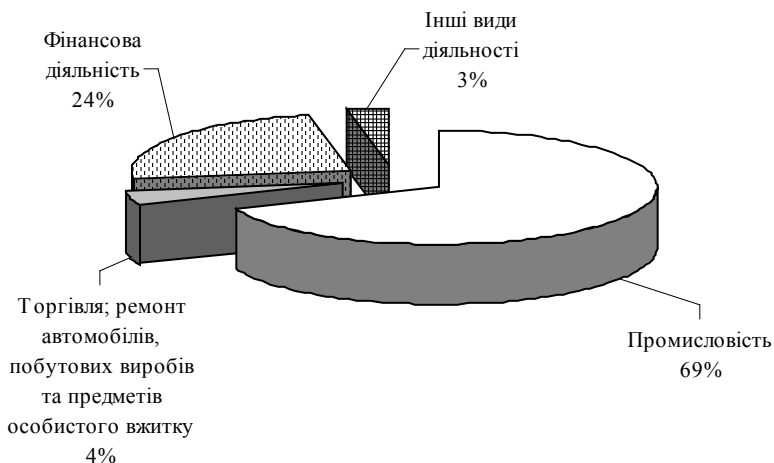

Рис. 2. Галузевий розподіл прямих іноземних інвестицій за станом на 1 січня 2007 р. (включаючи сукупний іноземний капітал за період інвестування)[7]

На освоєння випуску виробів з деревини (плит ДСП, МДФ, ОСБ) на фірмі «Кроноспан УА» (м. Нововолинськ) залучено капітал з Кіпру – освоєно 15,8 млн. євро зарубіжного капіталу. На виробництво будівельних матеріалів на основі мінеральної вати на ТзОВ «Мінмат Ревербері» (м. Луцьк) використано млн. євро італійських інвестицій.

Крім того, на Волині присутні такі знані на світових ринках компанії, як шведський концерн СКФ, японська компанія «ІСУЗУ», міжнародна корпорація «Нестле». Хімічна промисловість характеризується наявністю успішного проекту зі словацькою компанією «Хемосвіт» щодо модернізації випуску хімічної продукції.

У 2001 р. Законом України «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на території пріоритетного розвитку у Волинській області» запроваджено у м. Нововолинську та селищі Жовтневому спеціальний режим інвестиційної діяльності.

Починаючи з 2001 р. на цій території реалізовано 15 інвестиційних проектів загальною кошторисною вартістю 36,7 млн. дол. США, з яких 14 – іноземні. Найбільш потужними суб'єктами території пріоритетного розвитку є: ТзОВ «БРВ – Україна», що спеціалізується на виробництві меблів; «СМП» – виробництво та реалізація м'ясних продуктів; «Аркус-Ромет Україна»- виробництво велосипедів; ДП «Нововолинський олійно-жировий комбінат» (м'які маргарини, соуси, олія).

Сьогодні найбільш привабливими напрямками у сфері залучення іноземних інвестицій в область є машинобудівна, деревообробна, легка та хімічна галузі; впровадження енергозберігаючих технологій; охорона довкілля та розвиток соціальної інфраструктури; туристично-рекреаційний комплекс; розвиток агропромислового комплексу, створення нових і реконструкція діючих потужностей харчової і переробної промисловості.

На сьогоднішній день основним орієнтиром економічного росту в регіоні, на думку органів місцевої влади, є іноземний капітал. З метою збільшення його обсягів в області створено банк даних інвестиційних пропозицій підприємств, інформація про які розміщується у провідних вітчизняних і зарубіжних виданнях, на вебсайті облдержадміністрації. Кожного року видається довідник «Волинь. Інвестиційні пропозиції».

Але, на нашу думку, проведення таких заходів у напрямку інвестиційного зростання не може повністю забезпечити реальний інвестиційний потік. З огляду на це пропонується низка заходів активізації інвестиційної діяльності (табл. 4). Особливо гострою є проблема інвестування агропромислового сектора області. Як відомо, Волинська область є аграрною, тому налагодження фінансово-економічних відносин у цьому напрямі дасть регіону можливість вийти на передові позиції експорту сільськогосподарської продукції та покращить рівень забезпеченості внутрішнього ринку (особливо ринку м'ясної продукції) якісними товарами сільськогосподарського виробництва.

На нашу думку, серед заходів загального характеру щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні та її регіонах, з метою покращання структури інвестиційних ресурсів, першочерговими слід вважати: стабільність політичної ситуації та довіру до уряду; припинення дій уряду щодо постійного внесення змін у законодавство про інвестиційну діяльність; надійність прозорості та ясності політики міністерств та відомств; розширення місткості внутрішнього ринку; розвиток фінансово-кредитної системи, фондового ринку; правові гарантії та гарантії виконання договорів.

Реалізація регіональної політики формування інвестиційних ресурсів повинна бути, в першу чергу, націлена на залучення різних джерел формування інвестиційних

Таблиця 4

Стратегії залучення іноземних капіталів у регіон

Типи стратегій	Економічний зміст	Період реалізації
Заохочувальна стратегія	Переконання інвестора щодо потенційних переваг даного регіону, його вигідного географічного положення, наявності необхідних ресурсів, пріоритетів регіональної політики стимулювання інвестиційної діяльності, об'єктивності контрольно-ревізійних служб, податкових інспекцій у регіонах, сприятливого ставлення органів місцевої влади до підприємницьких структур	На стадіях пошуку іноземного інвестора, в умовах, коли останній є критичним противником вкладення коштів у певний регіон
Переконуюча стратегія	Полягає в організації офіційних зустрічей представників органів місцевої влади та іноземних інвесторів з метою обговорення спільних проблем, узгодженості рішень та досягнення поставлених сторонами цілей	На стадії, коли іноземні інвестори визначились щодо інвестування в певний регіон, але не повністю впевнені у сприятливому ставленні з боку органів місцевого самоврядування
Підтримуюча стратегія	Допомога інвесторам у вирішенні проблем нормативно-правового характеру, в оформленні документів реєстрації суб'єкта господарювання та оформленні ввезення капіталу у матеріальній та нематеріальній формах.	Здійснюється на початковій стадії реалізації інвестиційного проєкту, коли інвестор від певних рішень та планів переходить до практичних дій
Процесуальна стратегія	Це комплекс заходів, покликаних сприяти успішній реалізації чинного інвестиційного проєкту. Її метою є створення в інвестора твердого переконання, що всі попередні стадії підготовки й розроблення інвестиційного проєкту не були лише засобом досягнення економічних цілей та задоволення інтересів місцевої влади. Функціональною характеристикою є регулярні переговори представництв суб'єкта господарської діяльності з регіональною владою з метою обговорення проблем, що виникають під час роботи фірми, та розробка спільних стратегій їх подолання в межах нормативно-правових ланок регулювання господарської діяльності в Україні.	Здійснюється протягом усіх стадій реалізації інвестиційного процесу, аж до стадії банкрутства чи закриття підприємницької структури

ресурсів, зокрема використання коштів підприємств та організацій (амортизаційні відрахування та прибуток); мобілізацію вільних коштів населення; вдосконалення бюджетного фінансування, з метою покращення їх цільового спрямування. В іншому випадку політика формування інвестиційних ресурсів повинна базуватись на залученні капіталу з-за кордону, що є стратегічним орієнтиром розвитку економіки країни та її конкурентних переваг у світовому просторі.

Залучаючи іноземний капітал у регіон, важливо не допустити монополізацію ринку капіталом, що належить особам з однієї країни, а особливо, ринків існуючого виробництва / реалізації стратегічно важливої для економіки та безпеки держави продукції, а також інших перспективних секторів економіки. Відповідно до чинного законодавства монополізацією вважається досягнення частки у 35% відповідного ринку. Важливою умовою залучення іноземних інвестицій є недопущення перенесення в Україну шкідливого, екологічно небезпечного, застарілого та непотрібного обладнання. Більш перспективна та стратегічно важлива частина економіки повинна контролюватися вітчизняним капіталом, у чому і полягає його основна місія [9].

Список використаних джерел

1. Ягоменко Р.В. Інвестиційні ресурси як необхідна умова розвитку економіки України // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2007. – №2. – С. 351 – 353.
2. Шарп У.Ф. Инвестиции / Пер с англ. – М., 1998.
3. Гончаров Г.І., Навроцький А.А., Коломійцев О.А. Інвестиційні ресурси та їх економічне регулювання: Монографія. – Донецьк: СПД Купріянов В.С., 2006. – 204 с.: табл.. – Бібліогр.: С. 180-189.
4. Симоненко Л. Інвестиційний процес в Україні в умовах перехідної економіки // Фінанси України. – 1998. – №8. – С. 12-16.
5. Моцок А.В. Тенденції та закономірності формування і використання інвестиційних ресурсів регіону // Культура народів Причорномор'я. – 2004. – №52 (Т. 2). – С. 207–211.
6. <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. <http://www.ekonomika.voladm.gov.ua>
8. http://www.vous.in.lutsk.ua/10_3П.htm
9. Денисюк О.М. Роль національного капіталу в процесі приватизації в Україні // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – №7 (49). – С. 22-27.
10. Слав'юк Р.А. Результати реалізації інвестиційних проектів на території пріоритетного розвитку. м. Нововолинська Волинської області // Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. – 2006. – №1 (161). – С. 34-42.
11. Иванова Е.В. Проблемы привлечения иностранных инвестиций в экономику России в свете эволюции рынка капиталов // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. Сб. науч. трудов / Донецкий национальный ун-т / Ю.В. Макогон (ред.). – Донецк: ДонНУ. – 2007. – Ч. 2. – С. 606-614.

Олександренко И.В. Особенности формирования инвестиционных ресурсов Волинской области в условиях движения иностранного капитала.

Рассмотрены теоретические основы формирования инвестиционных ресурсов региона. Исследованы источники формирования инвестиционных ресурсов Волинской области. Определены факторы, которые влияют на поток иностранного капитала в

регионе. Обоснованы необходимость разработки комплексной региональной стратегии привлечения иностранных инвестиций.

Ключевые слова: инвестиционные ресурсы, иностранный капитал, инвестиционная привлекательность, инвестиционная деятельность, региональная стратегия.

Oleksandrenko I.V. Features of the Forming of Investment Resources of Volyn Region in the Conditions of Foreign Capital Flow.

Theoretical bases of the forming of investment resources of the region have been considered. The sources of the forming of investment resources of the Volyn region have been studied. Factors influencing on the flow of foreign capital in the region have been determined. Necessity of elaboration of complex regional strategy of attractiveness in of foreign investments has been substantiated.

Key words: investment resources, foreign capital, investment attractiveness, investment activity? regional strategy.

Надійшло 05.03.2008 р.

УДК 336.71:330.322:330.3(477)

Л.Г. Кльоба

**Інвестиційна політика банків України в умовах
ринкової трансформації економіки**

У процесі інвестиційної діяльності важливе значення має інвестиційна політика банку – сукупність заходів інвестиційного менеджменту, які спрямовані на забезпечення оптимальних обсягів, структури та прибутковості інвестиційних активів. Запропоновано практичні рекомендації щодо вдосконалення банками процесу розробки та реалізації інвестиційної політики.

Ключові слова: *інвестиційна політика банку, інвестиційні програми, трансформація економіки.*

Економічні цілі та інтереси інвестиційної діяльності комерційних банків полягають передусім в отриманні максимальних прибутків при досягненні належного рівня ліквідності і надійності банківських інвестиційних операцій. Оскільки банки ведуть свій бізнес, в основному, не на власних, а на залучених ресурсах, то вони не можуть вкладати гроші своїх клієнтів у ризикові інвестиційні проекти (як великі, так і малі), якщо вони належним чином не обґрунтовані та не забезпечені необхідними гарантіями. Саме тому банки при розробці своєї інвестиційної політики повинні реально оцінювати привабливість, ризики та ефективність інвестиційних проектів. Це означає, що банки повинні розробляти продуману та обґрунтовану інвестиційну політику та належно слідкувати за її реалізацією.

Інвестиційна політика банків – це «формування системи цільових орієнтирів інвестиційної діяльності, вибір найбільш ефективних способів їх досягнення»

© Л.Г. Кльоба, 2008.